

Sygn. akt I C 749/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSO Andrzej Żelazowski

Protokolant: Anna Żarczyńska-Ziobro

po rozpoznaniu w dniu 19 września 2013 r. w Krakowie

sprawy z powództwa **M. G.**

przeciwko **(...) S.A z siedzibą w W. Oddział w K.**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. Oddział w K. na rzecz powoda M. G. kwotę 71.639,00 zł (słownie złotych: siedemdziesiąt jeden tysięcy sześćset trzydzieści dziewięć) z ustawowymi odsetkami od dnia 7 września 2011r. do dnia zapłaty;

II. umarza postępowanie co do kwoty 3.361,00 zł (słownie złotych: trzy tysiące trzysta sześćdziesiąt jeden);

III. w pozostałej części powództwo oddala;

IV. zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. Oddział w K. na rzecz powoda M. G. kwotę 7.150,00 zł (słownie złotych: siedem tysięcy sto pięćdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sygn. akt I C 749/12

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 3 października 2013 r.

Powód M. G. pozwem wniesionym w dniu 12.03.2012 r. domagał się zasądzenia od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 84.770,84 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 75.000 zł – od dnia 7.05.2011 r. do dnia zapłaty (w tym zakresie powód cofnął pozew ze zrzeczeniem się roszczenia co do kwoty 3.361 zł, k. 109) i od kwoty 9.770,84 zł – od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Na uzasadnienie powód podał, że strony łączyła umowa ubezpieczenia pojazdów auto-casco pojazdu marki R. (...) zawarta w dniu 12.10.2010 r. W aneksie do umowy zawarto klauzulę niezmienności wartości pojazdu (wynoszącej 71.639,00 zł) oraz braku redukcji sumy ubezpieczenia. Pomiędzy 27.03.2011 r. a 6.04.2011 r. doszło do kradzieży pojazdu, dlatego powód domagał się zapłaty powołanej kwoty 71.639 zł wskazując, iż winna ona podlegać wypłacie na jego rzecz tytułem odszkodowania w związku z utratą pojazdu. Powód wskazał nadto, że w związku z odmową wypłaty przez pozwanego odszkodowania z tytułu kradzieży pojazdu poniósł szkodę gdyż (...) Bank S.A. (współwłaściciel pojazdu) wypowiedział powodowi umowę kredytu, który służył sfinansowaniu zakupu pojazdu. Na kwotę odszkodowania dochodzonego z tego tytułu składają się koszty zapłaconych odsetek (9.250,95 zł) oraz koszty pism Banku i windykacji (519,89 zł).

Do okoliczności niespornych w niniejszej sprawie należy:

Powód nabył samochód marki R. (...) wersja Furgon P. o nr rej. (...) we wrześniu 2009 r. za cenę w kwocie 110.400 zł. Ostatecznie także niesporne pomiędzy stronami stało się, że w okresie nieobecności powoda w K. od dnia 27.03.2011 r. do dnia 6.04.2011 r. samochód, który powód pozostawił zaparkowany w miejscu zamieszkania przy ul. (...) w K., został skradziony. O powyższym powód zawiadomił Policję. Prowadzone w tym zakresie dochodzenie zostało umorzone w dniu 29.06.2011 r. wobec stwierdzenia braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa. Po podjęciu na nowo umorzonego dochodzenia w dniu 15.05.2012 r. w związku z wnioskiem powoda, przeprowadzono czynności, które potwierdziły fakt zaistnienia kradzieży pojazdu, jednakże nie udało się ustalić sprawcy przestępstwa, dlatego postanowieniem z dnia 17.05.2012 r. prokurator Prokuratury Rejonowej Kraków-P. w K. umorzył dochodzenie (sygn. akt 1 Ds 624/12). W dniu 6.09.2011 r. pojazd został wyrejestrowany.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Przedmiotowy pojazd powód nabył ze środków kredytu w kwocie 94.986,61 zł, udzielonego mu (jako prowadzącemu działalność gospodarczą) przez (...) Bank S.A. we W. na podstawie umowy z dnia 12.10.2009 r. Powód zobowiązał się do spłaty kredytu z odsetkami w 60 równych (poza pierwszą i ostatnią) ratach miesięcznych w kwocie po 2.017,71 zł w okresie od dnia 22.11.2009 r. do dnia 14.10.2014 r. Strony postanowiły, że w przypadku braku spłaty rat kredytu w ustalonych terminach wymagalna kwota kapitału stanowi zadłużenie przeterminowane, od którego Bank ma pobierać odsetki w wysokości aktualnych odsetek maksymalnych. W razie braku spłaty w terminie pełnych rat kredytu za co najmniej 2 okresy płatności Bank mógł wypowiedzieć umowę, po uprzednim wezwaniu powoda do zapłaty zaległych rat. Po upływie okresu wypowiedzenia (30 dni) całe zobowiązanie powoda stawało się wymagalne, a kapitał miał być oprocentowany według zasad obowiązujących dla zadłużenia przeterminowanego. Zabezpieczeniem kredytu były m.in. przewłaszczenie na Bank pojazdu w udziale wynoszącym 49/100 części i cesja praw z umów ubezpieczenia AC pojazdu.

dowód: umowa kredytu złotowego z dnia 12.10.2009 r. (k. 40-41), umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie oraz cesji praw z polisy AC z dnia 12.10.2009 r. (k. 42-43)

W dniu 12.10.2010 r. powód zawarł z pozwanym umowę ubezpieczenia autocasco ww. pojazdu na okres od dnia 12.10.2010 r. do dnia 11.10.2011 r. W umowie strony określiły sumę ubezpieczenia na kwotę 71.639 zł. Według ogólnych warunków ubezpieczenia autocasco, stanowiących integralną część umowy (dalej jako: o.w.u.), ubezpieczeniem objęte były szkody polegające m.in. na utracie samochodu na skutek kradzieży. Umowa ubezpieczenia mogła zostać zawarta z zastosowaniem stałej wartości pojazdu w całym okresie ubezpieczenia oraz bez pomniejszenia sumy ubezpieczenia o każde wypłacone odszkodowanie, za zapłatą dodatkowej składki (§ 10 ust. 1 pkt 1 o.w.u.). Wartość pojazdu stanowiła wartość ustalona przez pozwanego na podstawie aktualnych na dzień ustalenia tej wartości notowań rynkowych cen pojazdu danej marki i typu, z uwzględnieniem jego roku produkcji, okresu eksploatacji, wyposażenia, przebiegu i stanu technicznego, a w przypadku braku notowań rynkowych na podstawie wyceny indywidualnej (§ 4 pkt 21 o.w.u.). Określona w umowie suma ubezpieczenia powinna odpowiadać wartości pojazdu brutto lub, jeśli strony zawarły w tym zakresie porozumienie, wartości netto (§ 12 ust. 1 o.w.u.). W razie kradzieży pojazdu ubezpieczony zobowiązany był przekazać pozwanemu dowód rejestracyjny, kartę pojazdu oraz wszystkie kluczyki i sterowniki do pojazdu. Pozwany mógł uzależnić wypłatę odszkodowania od przeniesienia na niego własności pojazdu po jego wyrejestrowaniu (§ 27 ust. 1 o.w.u.). Pozwany ustalał odszkodowanie w kwocie odpowiadającej wartości pojazdu w dniu dokonania kradzieży, z uwzględnieniem warunków umowy ubezpieczenia (§ 21 o.w.u.). Aneksem zawartym w tym samym dniu, w którym zawarta została umowa ubezpieczenia, strony wprowadziły do umowy klauzulę niezmienności wartości pojazdu i braku redukcji sumy ubezpieczenia, którą należało rozumieć w ten sposób, że wartość pojazdu określona dla celów umowy nie ulega zmianie w całym okresie ubezpieczenia, a suma ubezpieczenia pojazdu nie jest pomniejszana o wypłacone odszkodowanie.

dowód: wniosek powoda z dnia 12.10.2010 r. (k. 20-23), polisa nr (...) z dnia 12.10.2010 r. (k. 17), aneks do polisy z dnia 12.10.2010 r. (k. 18), ogólne warunki ubezpieczenia autocasco dla klienta indywidualnego oraz małego lub średniego przedsiębiorcy (k. 78-89)

W dniu 11.04.2011 r. powód zgłosił pozwanemu fakt kradzieży pojazdu, zawarł umowę przeniesienia jego własności na rzecz pozwanego i przekazał mu kluczyki do pojazdu. W dniu 6.09.2011 r. powód przedłożył pozwanemu decyzję o wyrejestrowaniu pojazdu (dowód rejestracyjny i kartę pojazdu zatrzymał organ rejestrujący). Pismem z dnia 19.10.2011 r. pozwany odmówił wypłaty odszkodowania powołując się na pierwsze z powołanych postanowień o umorzeniu dochodzenia i brak w jego ocenie przesłanek do przyjęcia odpowiedzialności za zgłoszone zdarzenie.

dowód: zgłoszenie kradzieży z dnia 6.04.2011 r. (akta szkody), umowa przeniesienia własności pojazdu z dnia 6.04.2011 r. (akta szkody), pisma (...) Bank S.A. we W. z dnia 24.05.2011 r. (akta szkody, k. 50), decyzja z dnia 6.09.2011 r. (akta szkody), protokół z dnia 11.04.2011 r. (k. 27), pisma pozwanego z dnia 23.05.2011 r. i 19.10.2011 r. (k. 29, 34)

Powód wykorzystywał ww. samochód i dwa inne pojazdy do prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na transporcie osób. Utrata samochodu wskutek kradzieży spowodowała spadek dochodów, jakie dotychczas powód osiągał, ale nie pozbawiła go całkowicie zysków z tej działalności.

Do momentu kradzieży pojazdu powód spłacił 17 pierwszych rat kredytu. Pismem z dnia 2.05.2011 r. (...) Bank S.A. we W. poinformował powoda, że do spłaty kredytu pozostaje kwota 73.740,05 zł (kapitał i odsetki) oraz kwota 196,76 zł tytułem naliczonych opłat. Pismem z dnia 24.05.2011 r. Bank nie wyraził zgody na wypłatę powodowi odszkodowania z tytułu kradzieży pojazdu, które miało zostać zaliczone przez Bank na spłatę kredytu. Pismem z dnia 22.08.2011 r. Bank wypowiedział umowę kredytu wobec istnienia wymagalnych zobowiązań powoda w kwocie 8.833,05 zł, informując też, że całość zadłużenia z tytułu umowy wynosi 76.426,25 zł. W sierpniu i wrześniu 2011 r. powód był wzywany do zapłaty zadłużenia kredytowego. W styczniu 2012 r. firma windykacyjna, działająca w imieniu Banku, wezwała powoda, w związku z wypowiedzeniem umowy, do zapłaty kwoty 82.005,64 zł, w tym tytułem: kapitału – 72.679,69 zł, odsetek – 4.280,85 zł, odsetek karnych – 4.970,10 zł, kosztów pism Banku – 75 zł i kosztów windykacji – 444,89 zł, w terminie do 27.01.2012 r.

dowód: harmonogramy spłaty kredytu (k. 45, 46-47), pisma (...) Bank S.A. we W. z dnia 2.05.2011 r., 24.05.2011 r. i 4.10.2011 r. (k. 49, 50, 56), pisma (...) sp. z o.o. w W. z dnia 9.08.2011 r. i 12.09.2011 r. (k. 52-53, 54-55), wypowiedzenie umowy z dnia 22.08.2011 r. (k. 57), wezwanie do zapłaty (k. 48), zeznania powoda M. G. (k. 111)

Wartość rynkowa samochodu powoda, według jego stanu i cen z dnia 6.04.2011 r., wynosi 41.400 zł netto.

dowód: opinia biegłego J. K. z dnia 24.05.2013 r. (k. 124-133)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie przedłożonych do akt sprawy dokumentów, których treść nie była przez strony kwestionowana i nie budziła wątpliwości Sądu, oraz zeznań powoda co do okoliczności związanych z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą i uzyskiwanych z tego tytułu dochodów. W ocenie Sądu zeznania te w części dotyczącej wpływu kradzieży pojazdu na możliwość wywiązania się przez powoda ze zobowiązań kredytowych są nieprzekonujące, nie pozwalają na ocenę sytuacji gospodarczej firmy prowadzonej przez powoda i nie zawierają – co jest istotne wobec braku innych dowodów odnoszących się do tej kwestii, w tym chociażby dokumentacji finansowej firmy – żadnej rzeczowej argumentacji uzasadniającej niemożność spłaty rat kredytu. O ile – według wskazań doświadczenia życiowego – można przyjąć, że utrata pojazdu firmowego nie pozostała bez wpływu na działalność gospodarczą powoda opartą na świadczeniu usług transportowych, o tyle stwierdzenie, że przez ten fakt, powiązany z odmową przyznania przez pozwanego odszkodowania, powód nie mógł regulować rat kredytu, wymagało przeprowadzenia dowodu umożliwiającego takie ustalenie, którym z pewnością nie był dowód z zeznań powoda, który sam przyznał, że w związku z utratą pojazdu „nie został całkowicie pozbawiony zysków” z działalności gospodarczej.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

Wobec cofnięcia pozwu ze zrzeczeniem się roszczenia co do kwoty 3.361 zł, stanowiącej część sumy należnej z tytułu odszkodowania za utratę pojazdu, Sąd postępowanie w tym zakresie umorzył zgodnie z art. 355 §1 w związku z art. 203 § 1 i 4 k.p.c.

Wobec końcowych stanowisk stron poza sporem ostatecznie pozostawały okoliczności odnoszące się do zaistnienia wypadku ubezpieczeniowego w postaci kradzieży pojazdu powoda, objętego umową ubezpieczenia autocasco z dnia 12.10.2010 r., podstawy odpowiedzialności pozwanego jako wynikającej z tej umowy (art. 805 § 1 k.c.) i legitymacji procesowej powoda (k. 101-102). Spór dotyczył zatem wysokości przysługującego powodowi świadczenia z umowy ubezpieczenia.

Powód, powołując się na aneks wprowadzający do umowy ubezpieczenia tzw. klauzulę niezmienności wartości pojazdu, twierdził, że w związku z utratą pojazdu należne mu odszkodowanie odzwierciedla w całości suma ubezpieczenia wynosząca 71.639 zł. Przeciwno temu twierdzeniu pozwany nie przedstawił żadnej poszerzonej argumentacji odwołującej się do wykładni umowy ubezpieczenia, której integralną część stanowią Ogólne warunki ubezpieczenia autocasco (...), i aneksu do tej umowy z dnia 12.10.2010 r. W związku z tym Sąd, dokonując oceny wiążących strony postanowień umownych, uznał trafność stanowiska powoda z następujących przyczyn. Przede wszystkim, zawierając aneks do umowy ubezpieczenia, strony rozszerzyły zakres ubezpieczenia w ten sposób, że wartość pojazdu określona dla celów umowy miała nie ulec zmianie w całym okresie ubezpieczenia, a suma ubezpieczenia pojazdu miała nie być pomniejszana o wypłacone odszkodowanie (§ 10 ust. 1 pkt 1 lit. b i § 11 ust. 8 o.w.u.). Według § 12 ust. 1 o.w.u. określona w umowie suma ubezpieczenia odpowiadała wartości pojazdu. Z analizy postanowień o.w.u. można wywieść, że „klauzula niezmienności wartości pojazdu” powinna znaleźć zastosowanie w tych przypadkach, gdy ustalenie wartości pojazdu ma znaczenie dla realizacji umowy, w szczególności w zakresie określenia należnego odszkodowania. Trudno zresztą przyjąć, by tego rodzaju klauzula, wprowadzenie której do umowy strony uzgodniły, nie miała wpływu na sposób wykonania tej umowy, a zwłaszcza, by jej sens nie sprowadzał się do zagwarantowania ubezpieczonemu szerszej, aniżeli standardowa, ochrony, skoro zastosowanie klauzuli, zgodnie z § 10 ust. 1 o.w.u., wymaga co do zasady zapłaty dodatkowej składki. Potrzeba ustalenia wartości pojazdu zachodzi w szczególności wówczas, gdy szkoda polega na utracie pojazdu (np. wskutek kradzieży), czy takim jego uszkodzeniu, które wymaga poniesienia kosztów naprawy przekraczających 70% wartości pojazdu (tzw. szkoda całkowita według § 4 pkt 14 o.w.u.). Dla tych przypadków o.w.u. przewidują konieczność ustalenia wartości pojazdu dla określenia należnego ubezpieczonemu odszkodowania, z tym że wartość ta ma odpowiadać wartości pojazdu w dniu dokonania kradzieży (§ 21 o.w.u.) lub w dniu ustalenia odszkodowania (§ 22 ust. 8 pkt 1 o.w.u.). Są to jednak zasady dotyczące umów ubezpieczenia o charakterze standardowym, niezawierających dodatkowych uzgodnień w zakresie ustalania wartości pojazdu dla – jak stanowi aneks – „celów umowy”. Wskazuje na to także treść § 21 o.w.u., który w przypadku określania odszkodowania w razie kradzieży pojazdu nakazuje „uwzględnić warunki umowy ubezpieczenia”. Zdaniem Sądu, ocena tych uregulowań prowadzi do wniosku, że w wypadku zastosowania przez strony klauzuli niezmienności wartości pojazdu, przez pryzmat tej wartości, a nie wartości pojazdu w dacie kradzieży, należy ustalać wysokość odszkodowania należnego ubezpieczonemu. W związku z tym trzeba przyjąć, że powodowi, w związku z kradzieżą pojazdu, należy się odszkodowanie równe wartości pojazdu ustalonej w umowie ubezpieczenia (odpowiadającej sumie ubezpieczenia – § 12 ust. 1 o.w.u.), która nie uległa zmianie w całym okresie ubezpieczenia.

W konsekwencji Sąd zasądził na rzecz powoda kwotę 71.639 zł wraz z ustawowymi odsetkami (art. 481 § 1 i 2 k.c.) od dnia 7.09.2011 r., albowiem w dniu 6.09.2011 r. powód przedłożył pozwanemu ostatni, zasadnie wymagany od niego przez pozwanego jako ubezpieczyciela dokument (decyzję o wyrejestrowaniu pojazdu) – art. § 27 ust. 1 o.w.u. i art. 817 §2 k.c. Należy podkreślić, że powód zgłosił szkodę w dniu 11.04.2011 r. i od tego czasu pozwany miał możliwość ustalenia okoliczności wypadku ubezpieczeniowego, pozwalających na przyjęcie jego odpowiedzialności i wypłatę odszkodowania we wskazanej wysokości. W okolicznościach zdarzenia przedstawionych przez powoda pozwany nie musiał oczekiwać na wyniki postępowania przygotowawczego, miał bowiem możliwość samodzielnego

zbadania tych wszystkich kwestii, od ustalenia których uzależniona była wypłata odszkodowania. To, że pierwotnie postępowanie przygotowawcze zostało umorzone z uwagi na brak danych dostatecznie uzasadniających popełnienie przestępstwa, nie zwalniało pozwanego z obowiązku wyjaśnienia przebiegu zdarzenia dla celów umowy ubezpieczenia, albowiem inne są cele postępowania karnego i inny jest stopień stanowczości ustaleń, jakie muszą być dokonane na jego potrzeby. Zresztą, w toku podjętego na nowo dochodzenia, które doprowadziło do stwierdzenia faktu kradzieży, przeprowadzono – dla poczynienia tego ustalenia – w zasadzie tylko dowód z zeznań żony powoda. Należy podkreślić, że zgodnie z art. 817 k.c., ubezpieczyciel ma obowiązek, po otrzymaniu zawiadomienia o wypadku, ustalenia przesłanek swojej odpowiedzialności, to znaczy aktywnego, samodzielnego wyjaśnienia okoliczności wypadku oraz wysokości szkody. Nie może obowiązku tego przerzucać na inne podmioty i biernie oczekiwać na wynik postępowania karnego (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19.09.2002 r., V CKN 1134/00, LEX nr 57224).

W ocenie Sądu całkowicie bezzasadne jest natomiast powództwo w zakresie, w jakim powód domaga się zasądzenia kwoty 9.770,84 zł w związku z odmową wypłaty przez pozwanego w terminie odszkodowania z umowy ubezpieczenia (art. 481 § 3 k.c.). O takiej ocenie powództwa decyduje w zasadzie już sama treść twierdzeń zaprezentowanych w pozwie i dalszych pismach. Powód bowiem łączy fakt braku zapłaty odszkodowania z umowy ubezpieczenia z niemożnością spłaty rat kredytu i wypowiedzeniem umowy kredytowej przez bank. Tymczasem spłata rat kredytu nie była uzależniona od posiadania pojazdu czy środków otrzymanych od ubezpieczyciela w związku z jego utratą. To powód zobowiązał się do terminowej spłaty rat kredytu i za opóźnienie w tym zakresie ponosił odpowiedzialność. Co najwyżej, w związku z kradzieżą pojazdu, który przynosił powodowi określone pożytki i jednoczesnym brakiem odszkodowania z powyższego tytułu, powód mógł twierdzić, że znalazł się w sytuacji, w której – ze względu na utratę jednego ze źródeł dochodu i zwłokę pozwanego – nie był w stanie wygospodarować środków na spłatę rat kredytu, przez co doszło do wypowiedzenia umowy przez Bank i wystąpienia dalszych tego konsekwencji finansowych. Nawet jednak przy takich twierdzeniach powód nie był w stanie wykazać ich zasadności. Powód nie udowodnił bowiem, by wskutek odmowy wypłaty odszkodowania nie był w stanie pokryć kosztów rat kredytowych, zwłaszcza, że – jak wprost przyznał – w związku z utratą pojazdu „nie został całkowicie pozbawiony zysków” z prowadzonej działalności gospodarczej. Ponadto, do wypowiedzenia umowy kredytowej doszło zanim powód przedstawił pozwanemu decyzję o wyrejestrowaniu pojazdu, a więc zanim pozwanemu można postawić zarzut wadliwego działania.

W związku z powyższym orzeczono, jak w sentencji wyroku.

O kosztach procesu między stronami orzekł Sąd na podstawie art. 100 zdanie 1 k.p.c. przy zastosowaniu § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j.: Dz. U. z 2013 r., poz. 490) i § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j.: Dz. U. z 2013 r., poz. 461). Powód poniósł koszty procesu w kwocie 9.056 zł (opłata od pozwu – 4.239 zł, wykorzystana zaliczka na poczet opinii biegłego – 1.200 zł, wynagrodzenie pełnomocnika – 3.600 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł), a pozwany – w kwocie 3.600 zł (wynagrodzenie pełnomocnika). Skoro pozwany przegrał proces w ok. 85%, to powinien zwrócić powodowi kwotę 7.150,00 zł (bowiem powód winien ponieść ok. 15 % z kwoty 12.656,00 zł, tj. łącznej sumy kosztów procesu, tj. 1.898,40 zł co sprawia, że zasądzeniu na jego rzecz podlega różnica pomiędzy 9.056,00 zł i 1.898,40 zł – ok. 7.150,00 zł).

Sygn. akt I C 749/12

(...)

(...)

(...) o. w. z. u. d. p. s.

(...)(...)

(...)(...)